

APLIKACE

PRÁVA

První autorský odborný časopis

4/2014

**NÁLEŽITOSTI
USNESENÍ O
NÁKLADECH
ŘÍZENÍ**

str. 3

**DORUČENÍ
VRÁCENÉ PÍSEMNOSTI
DORUČUJÍCÍM ORGÁNEM**

str. 9

**„HROMADNÁ“ DOBRÁ
VÍRA A PRÁVNÍ
VÝZNAM SCHVÁLENÍ
GEOMETRICKÉHO PLÁNU**

str. 10

www.aplikaceprava.cz

*„ Právo není spravedlnost,
ale spravedlnost je přirozené právo. „*

GNÓMY, Luboš Chalupa

OBSAH 4/2014

NÁLEŽITOSTI USNESENÍ
O NÁKLADECH ŘÍZENÍ

str. 3

KUMULACE ZNALECKÝCH
POSUDKŮ O ZÁKLADU NÁROKU
A O VÝŠI PLNĚNÍ A APLIKACE
§ 142 ODS. 3 O. S. Ř.

str. 7

DORUČENÍ VRÁCENÉ PÍSEMNOSTI
DORUČUJÍCÍM ORGÁNEM

str. 9

„HROMADNÁ“ DOBRÁ VÍRA
A PRÁVNÍ VÝZNAM SCHVÁLENÍ
GEOMETRICKÉHO PLÁNU

str. 10

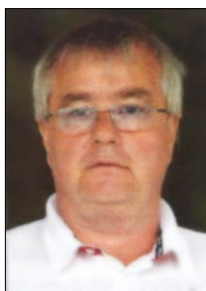
Redakční informace:

Elektronický časopis se sborníkem statí
JUDr. Luboše Chalupy APLIKACE PRÁVA
vydává JUDr. Luboš Chalupa, advokátní kancelář,
www.akchalupa.cz, chalupa@akchalupa.cz,
Křížkova 156, 186 00 Praha 8.

Redakční rada: JUDr. Luboš Chalupa,
JUDr. Věra Chandrycká.

Časopis vychází jednou za 3 měsíce. Časopis
APLIKACE PRÁVA je registrován v Českém národním
středisku ISSN Národní technické knihovny
(ISSN 2336-5560). © Všechna práva vyhrazena.
Jakákoli další publikace, přetištění nebo distribuce
jakéhokoli materiálu nebo části materiálu uveřejněného
v časopise APLIKACE PRÁVA (tištěnou i elektronickou
formou) je možná pouze s uvedenou citací
autora, názvu a čísla časopisu.

Časopis APLIKACE PRÁVA č. 4/2014 byl vydán
dne 26. 1. 2015.

JUDr. Luboš Chalupa

APLIKACE PRÁVA je nový bezplatný internetový právní časopis určený pro právní praxi i dalším zájemcům z řad laické veřejnosti se zájmem o právo.

APLIKACE PRÁVA je prvním autorským odborným časopisem obsahujícím sborník právních statí JUDr. Luboše Chalupy, který doposud publikoval desítky odborných článků v předních právních časopisech, jako např. Právní rádce, Právní rozhledy, Soudní rozhledy, Bulletin advokacie, s rozsáhlou citací v komentářové právní literatuře jako součásti právního řádu ČR v širším smyslu (viz. www.akchalupa.cz).

V dnešní internetové době, kdy rozhodují dny, lze autoritou prioritou nových průlomových myšlenek nejlépe zajistit vydáváním vlastního odborného časopisu až s následným převzetím ostatními autory, kteří je dále rozvedou a precizují. Autorské právo v novodobém pojetí nesprávně více chrání jiný způsob vyjádření již existující autorské myšlenky obsažené v určitém díle s jejím častým přisvojováním ze strany dalších osob za vlastní než původní originální myšlenku samu.

Smyslem nového časopisu je být podnětem pro soudní praxi, zejména rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu ČR i Ústavního soudu ČR, pro jejichž vysokou kvalitu je nezbytná odborná oponentura i zdroj nových právních názorů.

APLIKACE PRÁVA může být rovněž inspirací pro další autory i jiných společenských oblastí, aby oni sami mohli přispět k rozvoji daného oboru svými novými myšlenkami a názory prostřednictvím pravidelného zveřejňování v jimi vydávaném internetovém odborném časopise bez nutnosti zdlouhavého vydávání v tištěných periodikách s redakčními radami s rizikem ztráty priority či aktuálnosti.

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

NÁLEŽITOSTI USNESENÍ O NÁKLADECH ŘÍZENÍ

Přípuštění dovolání i proti pravomocným usnesením odvolacích soudů o nákladech řízení převyšujících 50.000,- Kč je prozatím nezbytné, neboť se v judikatuře odvolacích soudů stále vyskytují zásadní právní pochybení.

Četnost pochybení obecných soudů při stanovení náhrady nákladů řízení stanovené dle vyhl. č. 177/1996 Sb. vybízí k vydání komplexního výkladového stanoviska pléna NS ČR k nákladům řízení.

1. NEPŘEZKOUATELNOST USNESENÍ O NÁKLADECH ŘÍZENÍ

Usnesení soudů I. a II. stupně o nákladech řízení jsou po zrušení vyhl. č. 484/2000 Sb., stejně jako před její účinností, ve značné míře nepřezkoumatelné, což je v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod i ustanovením § 157 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 167 odst. 2 o.s.ř.

V praxi se zvláště vyskytují nedostatky spočívající v nerozlišení předmětu odvolacího či dovolacího řízení při kumulaci nároků nebo jen mezi některými z účastníků se samostatným procesním postavením, např. probíhá-li odvolací řízení jen o nákladech řízení.

Usnesení soudu o nákladech řízení stanovených na základě vyhl.č. 177/1996 Sb. musí pro svoji přezkoumatelnost ve smyslu ustanovení § 157 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 167 odst. 2 o.s.ř. obsahovat:

- a) označení předmětu řízení s jeho rozlišením mezi více účastníky se samostatným procesním postavením,
- b) označení předmětu odvolacího a dovolacího řízení s jeho rozlišením mezi více účastníky se samostatným procesním postavením,
- c) označení předmětu řízení v procesních věcech, např. o předběžné opatření, o přistoupení do řízení,
- d) označení úkonu právní služby s uvedením jeho data,
- e) rozlišení, zda se jedná o písemné podání ve věci samé (sepis žaloby, sepis návrhu na zahájení řízení, sepis odvolání, sepis dovolání, sepis žaloby o zmatečnost či obnovu řízení, anebo vyjádření k nim, za které náleží plná odměna) anebo o písemná podání nikoli ve věci samé, za něž zpravidla náleží jen 1/2 odměna,
- f) určité ustanovení vyhl. č. 177/1996 Sb., z něhož se stanoví tarifní hodnota věci včetně rozlišení dle předmětu odvolacího či dovolacího řízení mezi konkrétními účastníky,
- g) určité ustanovení vyhl. č. 177/1996 Sb. stanovící, zda se jedná o plný úkon právní služby, anebo o poloviční úkon právní služby,
- h) režijní paušály dle počtu úkonů právní služby, náhrada za ušlý čas,
- i) procesní úspěch ve věci samé včetně odvolacího a dovolacího řízení a procesní úspěch v řízení o náhradě nákladů řízení v případě odvolání či dovolání jen do výroku o náhradě nákladů řízení, případně procesní úspěch v čistě procesních věcech, o nichž probíhá relativně samostatné odvolací či dovolací řízení, např. o přistoupení dalšího účastníka do řízení,
- j) DPH.

Usnesení soudu o nákladech řízení je ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a § 157 odst. 2 o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 167 odst. 2 o.s.ř. neúplné, a tudíž právně nesprávné, pokud jeho odůvodnění neuvádí i) konkrétní data úkonů právní služby s jejich obsahem, zda se jedná o podání ve věci samé anebo jen o jiná vyjádření ve věci či jen o procesní podání, za něž zásadně náleží poloviční odměna a ii) vlastní předmět odvolacího a dovolacího řízení jen mezi dotčenými účastníky s rozlišením, zda se jedná o řízení o věc samu nebo jen o odvolání do nákladů řízení a nikoli dalšími osobami s uvedením úspěchu/neúspěchu.

Při objektivní přetíženosti soudů, soustředění rozhodovací činnosti na meritorní rozhodnutí, stále častější podíl asistentů soudců na tvorbě rozsudků lze jen doporučit, aby závěrečné vyúčtování advokátů samo obsahovalo výše uvedené náležitosti.

2. STANOVENÍ VÝŠE ODMĚNY, JE-LI PŘEDMĚTEM ODVOLACÍHO ČI DOVOLACÍHO ŘÍZENÍ JEN ŘÍZENÍ O NÁKLADECH ŘÍZENÍ

Zásadní pochybení při stanovení výše náhrady nákladů řízení za právní zastoupení advokátem dle vyhl.č. 177/1996 Sb. se nepochopitelně vyskytuje i při nesprávném stanovení tarifní hodnoty, což je alarmující a zpochybnující nezbytnou autoritu soudnictví jako celku (v praxi se v odvolacím či dovolacím řízení jen o náhradu nákladů řízení vyskytuje i nesprávná aplikace ustanovení § 8 odst. 1 vyhl.č. 177/1996 Sb. namísto správné aplikace ustanovení § 9 odst. 1 vyhl.č. 177/1996 Sb.).

Předmětem odvolacího a dovolacího řízení jen o nákladech řízení před soudem I. a II.stupně není vlastní žalované plnění, ale jen odvozený nárok na náhradu nákladů řízení, který se od počátku do vlastního konce průběžně navyšuje, pročez i proto nelze stanovit jeho konkrétní výši s nutností aplikace ustanovení § 9 odst. 1 vyhl.č. 177/1996 Sb.

Po zrušení vyhlášky č. 484/2000 Sb. se stanoví výše náhrady nákladů řízení o odvolání a dovolání proti usnesení o náhradě nákladů řízení z tarifní hodnoty dle § 9 odst. 1 vyhl.č. 177/1996 Sb., tj. nelze-li hodnotu věci vyjádřit v penězích nebo lze-li ji zjistit jen s nepoměrnými obtížemi, z tarifní hodnoty 10.000,-Kč, a nikoli v rámci řízení jen o nákladech řízení stanovit náklady řízení z vlastní žalované jistiny.

Při stanovení náhrady nákladů odvolacího a dovolacího řízení nikdy nelze přihlížet k předmětu odvolacího a dovolacího řízení mezi jinými účastníky sporu se samostatným procesním postavením.

Při stanovení odměny za právní zastoupení v řízení jen o procesním právu účastníků včetně přistoupení dalšího žalovaného do řízení rovněž nelze vycházet z tarifní hodnoty jako je tarifní hodnota vlastního žalovaného plnění, neboť rovněž toto dílčí řízení není řízením ve věci samé.

3. STANOVENÍ NÁHRADY NÁKLADECH ŘÍZENÍ ZA PRAVOMOCNĚ SKONČENÉ DOVOLACÍ ŘÍZENÍ V POKRAČUJÍCÍM ŘÍZENÍ

V soudní praxi se nově vyskytuje právní otázka, zda procesně úspěšnému účastníkovi řízení náleží náhrada nákladů řízení i za dovolací řízení, které bylo na základě jen jeho dovolání i) jako nedůvodně odmítnuto nebo ii) které bylo ve věci samé jako nedůvodně odmítnuto a jen ve výroku o náhradě nákladů řízení před soudem I. a II.stupně zrušeno.

Obecné soudy často nesprávně přiznávají náhradu nákladů řízení dle úspěchu ve věci samé ve smyslu ustanovení § 142 o.s.ř., ačkoli jinak procesně úspěšný účastník nebyl v rámci dovolacího řízení v dílčí procesní otázce (například o přistoupení do řízení) či v dovolacím řízení ve věci samé úspěšný, a naopak byl úspěšný jen v řízení o dovolání proti usnesení o náhradě nákladů řízení („náklady řízení naruby“)

Aniprocessně úspěšnému účastníkovi řízení nenáleží náhrada nákladů za pravomocně skončené dovolacího řízení, ve kterém nebyl procesně úspěšný vůbec (např. dovolání proti procesnímu usnesení soudu o přistoupení do řízení) nebo byl procesně úspěšný jen částečně (např. procesní neúspěch dovolání ve věci samé a současně procesní úspěch v řízení o nákladech řízení před soudem I. a II. stupně).

4. PRÁVNÍ VÝZNAM NESPRÁVNÉHO POUČENÍ ÚČASTNÍKA O HMOTNÉM PRÁVU VE SMYSLU USTANOVENÍ 118A ODS. 2 O.S.Ř. A VLIV PŘISTOUPENÍ DALŠÍHO ŽALOVANÉHO DO ŘÍZENÍ, DO TÉ DOBY VŮČI PO PRÁVU PASIVNĚ LEGITIMOVANÉ OSOBĚ, JEN NA ZÁKLADĚ NESPRÁVNÉHO POUČENÍ SOUDU O HMOTNĚ PRÁVNÍ PASIVNÍ LEGITIMACI NA PŘISOUZENÍ NÁHRADY NÁKLADŮ ŘÍZENÍ VE VZTAHU K USTANOVENÍ § 150 O.S.Ř.

Nesprávné poučení soudu o hmotném právu ve smyslu ustanovení § 118a odst.2 o.s.ř. žalobci, který do té doby po právu žaloval pasivně hmotně právně legitimovanou osobu, nemůže jít k jeho tíži jako osoby jedající v dobré víře, že soud zná právo.

Žaluje-li žalobce po právu pasivně hmotně právně legitimovanou osobu, je soud povinen se ve smyslu ustanovení § 118a odst. 2 o.s.ř. zdržet nesprávného poučení o hmotném právu spočívajícím v hmotně právní pasivní legitimaci další po právu nelegitimované osoby, zvláště bez toho, že by soud odkázal na určitou soudní judikaturu či relevantní právní literaturu, jinak se jedná o svévoli, která nemůže jít k tíži dobrověrného účastníka, který sám bez tohoto nesprávného poučení pasivní legitimaci další osoby od počátku vylučoval a přistoupil k ní jen z opatrnosti v důsledku nesprávného poučení soudu.

Za svévolnou aplikaci práva je třeba považovat především případy, kdy i laikům je očividně zřejmé, že požadované plnění za daných okolností nemůže spravedlivě komukoli náležet, případně v symbolické výši, např. 1,- Kč (např. kumulace nesprávného poučení soudu o hmotném právu jinak správně žalujícímu žalobci a současně prokazatelné protiprávní jednání škůdce k tíži žalobce, za který vůči němu odpovídá stát s až následným regresem státu vůči škůdci).

Neodpovídá-li stát za škodu nesprávným úředním postupem spočívajícím v nesprávném poučení účastníka o hmotně právním posouzení ve smyslu ustanovení § 118a odst. 2 o.s.ř., musí se nutně jednat o zásadní důvod pro aplikaci ustanovení § 150 o.s.ř., jinak se jedná o svévoli, zvláště v řízení, v němž jsou dotčeny majetková práva státu, o nichž rozhodují státní soudy, a kdy může vzniknout podezření, že se jedná o úmyslné matení účastníka ze strany soudu ve prospěch státu jako dlužníka (četné stranění soudů ve prospěch států jako účastníků řízení v soudních sporech, kdy byla zásadně dotčena jeho majetková práva, bylo hlavním důvodem pro vznik mezinárodního i vnitrostátního nestátního smluvního soudnictví, arbitráží).

Mám za to, že před označením nesprávného poučení účastníka o hmotném právu ve smyslu ustanovení § 118a odst. 2 o.s.ř. má přednost výjimečná aplikace ustanovení § 150 o.s.ř.

5. PRÁVNÍ VÝZNAM PROKÁZANÉ SKUTEČNOSTI, ŽE PROCESNĚ ÚSPĚŠNÝ ŽALOVANÝ SVÝM PROTIPRÁVNÍM JEDNÁNÍM VYVOLAL VZNIK ŽALOVANÉ ŠKODY, ZA NÍŽ EX LEGE ODPOVÍDÁ JINÁ OSOBA, KTERÁ MÁ VŮČI NĚMU AŽ NÁSLEDNĚ REGRES, POKUD SOUD ŽALOBCE V ROZPORU S USTANOVENÍM § 118A ODS. 2 O.S.Ř. NESPRÁVNĚ POUČIL O JEHO PASIVNÍ HMOTNĚ PRÁVNÍ LEGITIMACI

Obecné soudy včetně dovolacího s odkazem na judikaturu a právní literaturu zpravidla vylučují nepřiznání náhrady řízení ve smyslu ustanovení § 150 o.s.ř. ve prospěch procesně úspěšného účastníka, pokud procesně neúspěšný účastník má jinak dobré majetkové poměry, případně je nedoložil, a to bez ohledu na to, zda právě procesně úspěšný účastník svým protiprávním jednáním soudní řízení vyvolal.

Vyjma pravidelných případů srovnání majetkových a osobních poměrů účastníků aplikace ustanovení § 150 o.s.ř. dopadá především na skutkověatypické případy, kterými je např.: kumulace i) protiprávního jednání žalovaného, v důsledku čehož vznikla žalovaná škoda, za kterou ex lege vůči žalobci odpovídá stát s až následným regresem státu vůči škůdci a ii) nesprávného poučení žalobce soudem o hmotně právní pasivní legitimaci ve smyslu ustanovení § 118a odst. 2 o.s.ř., v důsledku čehož žalobce až v průběhu řízení navrhl přistoupení této později procesně úspěšné osoby do řízení (**očividná protiprávnost ze strany škůdce a nesprávné poučení (matení) ze strany soudu je nespravedlnost vylučující přiznání náhrady nákladů řízení bez ohledu na majetkové poměry účastníků**).

Prioritou aplikace ustanovení § 150 o.s.ř. je vyloučení přisouzení náhrady nákladů řízení ve smyslu ustanovení § 142 o.s.ř. procesně úspěšnému účastníkovi řízení, který svým prokázaným protiprávním jednáním zapříčinil vznik žalované škody, ač je k jejímu uhrazení namísto škůdce povinen ex lege stát s až následným regresem vůči škůdci (vyloučení nemravnosti). Až dalšími podružnými skutečnostmi pro aplikaci ustanovení § 150 o.s.ř. jsou majetkové poměry účastníků (sociální aspekt).

Přisouzení náhrady škody za nesprávný úřední postup ve prospěch procesně úspěšného žalovaného, který prokazatelně svým protiprávním jednáním vyvolal soudní řízení o náhradu škody, a který do řízení vstoupil jako nově přistoupený účastník jen v důsledku nesprávného poučení žalobce soudem o hmotném právu v otázce pasivní hmotně právní legitimace ve smyslu ustanovení § 118a odst. 2 o.s.ř. (další nesprávný úřední postup), se přičií základním kautelám spravedlivého soudního řízení ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod bez ohledu na majetkové poměry účastníků a zpochybňuje nezbytnou autoritu soudnictví (**nikdo nesmí těžit ze svého protiprávního jednání a komplikací s tím spojených a nezalost soudu nesmí jít k tíži účastníka jednajícího v dobré víře na základě jeho nesprávného poučení**).

Není-li si soud jistý svým hmotně právním posouzením věci, raději se musí zdržet poučení účastníka řízení ve smyslu ustanovení § 118a odst. 2 o.s.ř., než mu poskytnout nesprávné poučení; v takovém případě je vhodné upozornit účastníky, že soudsi zatím není jistý svým hmotně právním posouzením sporu s představením různých variant jeho budoucího posouzení věci.

KUMULACE ZNALECKÝCH POSUDKŮ O ZÁKLADU NÁROKU A O VÝŠI PLNĚNÍ A APLIKACE § 142 ODS. 3 O.S.Ř.

Z důvodu narůstající kumulace námitek žalovaných vůči žalobě (návrhu na zahájení řízení) prakticky proti všem rozhodujícím žalobním skutkovým tvrzením včetně očividných skutečností vstala otázka přiznání plné náhrady nákladů řízení v případě, záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku, pokud v témže řízení byl vypracován i znalecký posudek k doložení základu uplatňovaného žalobního nároku, jenž v tomto rozsahu prokazuje důvodnost žaloby s jejím následným upřesněním (doplněním).

I pro stanovení výše náhrady nákladů soudního řízení nutno respektovat obecný postulát, že je to především dlužník, k jehož tíži nutno klást i zvýšené náklady soudního řízení jako příslušenství jistiny dlužné pohledávky vzniklé v důsledku jeho prodlení (není-li prodlení dlužníka, je vyloučeno úspěšné soudní řízení ze strany věřitele“).

Vyloučení přiznání náhrady nákladů řízení ve smyslu ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř. ve sporném řízení, ve kterém záviselo rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku z důvodu, že žalovaný prokazatelně nedůvodně současně namítal i rozsah užívání cizí věci (rozsah stavebních prací apod.), k čemuž byl vypracován znalecký posudek, je v rozporu s R 15/197 i s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a nabádá žalované k účelovým námitkám v úmyslu ponížít náhradu nákladů řízení.

Znaleckým posudkem prokázaná nedůvodnost námítka žalovaného o základu uplatňovaného žalobního nároku včetně rozsahu užívání cizí věci s nutností vypracování znaleckého posudku o výši plnění nemůže vyloučit aplikaci ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř., je-li žaloba s jejím následným upřesněním (doplněním) po provedení důkazu znaleckým posudkem o základu žalobního nároku v tomto rozsahu v souladu s vlastními skutkovými zjištěními rozsudku.

Ustálená judikatura uveřejněná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek k aplikaci ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř. pod R 15/1977 je v souladu se zákonem a je namístě ji jen doplnit a upřesnit zvláště z důvodu aktuálně narůstajícího rozsahu námitek žalovaných dlužníků v řízení o vydání bezdůvodného obohacení či náhrady škody, kteří stále častěji účelově rozporují téměř všechny skutkové okolnosti spoléhaje ve svůj prospěch na objektivní obtížnost dokazování minulých skutečností, přetíženost soudů, procesní pochybení žalobců, věcnou nesprávnost znaleckých posudků, aniž by se to v nákladovém výroku odrazilo k tíži procesně neúspěšných žalovaných dlužníků.

R 15/1977 ve své výrokové větě - ve shodě s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod - jednoznačně správně podmiňuje nepřiznání náhrady nákladů řízení ve smyslu ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř. tím, že znalecký posudek byl prováděn j e n k doložení základu uplatňovaného žalobního nároku.

V případě, že v řízení o vydání bezdůvodného obohacení za bezesmluvní užívání cizího pozemku žalovaný namítá nejen výši bezdůvodného obohacení, ale i rozsah užívání cizího pozemku, k nimž je nutné provést důkaz znaleckým posudkem o stanovení rozsahu užívání i výše bezdůvodného obohacení, má i tak žalobce právo na plnou náhradu nákladů řízení ve smyslu ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř., odpovídá-li rozsah žalovaného užívání cizí věci vymezený v žalobě, případně v následném upřesnění (doplnění) žaloby po vypracování znaleckého posudku o rozsahu užívání.

Odpovídá-li rozsah bezesmluvního užívání cizí věci v nikoli nepatrné části v rozsudku soudu - bez ohledu na to, zda k tomuto skutkovému zjištění dospěl soud na základě znaleckého posudku o této sporné skutečnosti anebo nikoli - a jejím vymezení v žalobě a po vypracování znaleckého posudku o rozsahu užívání v následném upřesnění (doplnění) žaloby, pak závisí rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku ve smyslu ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř. s právem žalobce na plnou náhradu nákladů řízení.

V případě kumulace znaleckých posudků o i) rozsahu užívání cizí věci a ii) výši bezdůvodného obohacení v témže řízení, které žalovaný od počátku činí sporným, má i tak žalobce právo na plnou náhradu nákladů řízení ve smyslu ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř., odpovídají-li skutková zjištění rozsudku o rozsahu užívání cizího pozemku žalobě a po vypracování znaleckého posudku o rozsahu užívání následnému upřesnění (doplnění) žaloby.

Je-li odvoláním napaden rozsudek soudu I.stupně ve věci samé v celém rozsahu, rozhoduje soud autoritativně ve smyslu ustanovení § 154 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 211 o.s.ř. ke dni vyhlášení rozsudku soudem II.stupně i s přihlédnutím k upřesnění (doplnění) žaloby ještě v rámci odvolacího řízení.

Prokazatelně neoprávněná námitka žalovaného proti základu uplatňovaného žalobního nároku v řízení vyvrácená v tomto rozsahu znaleckým posudkem nemůže být v jeho prospěch vyloučením aplikace ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř., záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku.

Z důvodu, že náklady spojené s uplatněním pohledávky včetně nákladů soudního řízení tvoří ex lege příslušenství pohledávky, nelze klást k tíži žalujícího věřitele, že žalovaný dlužník v soudním řízení, ve kterém záviselo rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku, prokazatelně nedůvodně popíral i samotný základ uplatňovaného žalobního nároku a tím i vyvolal nutnost provedení důkazu znaleckým posudkem i k této otázce.

Jedině v případě, že žalobou s jejím následným upřesněním (doplněním) uplatněný základ žalobního nároku včetně rozsahu bezesmluvního užívání cizího pozemku (věci) je v tomto rozsahu v nikoli nepatrné části v rozporu se skutkovými zjištěními rozsudku soudu, lze v případě kumulace znaleckého posudku v témže řízení jak o i) základu žalobního nároku tak i o ii) výši plnění hovořit o částečném neúspěchu žalobce ve smyslu ustanovení § 142 odst.2 o.s.ř.

Judikatura:

R 15/1977 (Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 24. 4. 1975, 5 Cz 11/75): "Ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. nelze použít v těch případech, kdy byl znalecký posudek prováděn jen k doložení základu uplatňovaného žalobního nároku. Stížnosti pro porušení zákona nelze přisvědčit v tom, že v projednávané věci byla výše nároku závislá na znaleckém posudku nebo na volné úvaze soudu (§ 142 odst. 3 o. s. ř.). Znalecký důkaz posudkem znalce z oboru silniční dopravy byl tu totiž prováděn nikoliv proto, aby byla zjištěna výše nároku (§ 142 odst. 3 o. s. ř.), ale aby byl zjištěn samotný základ nároku. Nejde tu tedy o případ, kdy výše nároku závisí na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu, jako je tomu např. v případě náhrady za bolest nebo ztížení společenského uplatnění (§ 193 odst. 1 písm. b/ zák. práce a § 6 odst. 2 vyhlášky č. 32/1965 Sb.). Stížnost pro porušení zákona je však důvodná pokud jde o nesprávné posouzení práva žalující organizace na náhradu nákladů řízení u soudu prvního stupně, v němž bylo třeba

vycházející z toho, že žalující organizace uplatnila proti žalovanému J. L. žalobní nárok částkou 4548 Kčs a zbytek celkové uplatněné pohledávky, který činil 23 011 Kčs, pak uplatnila proti rovněž žalované organizaci. Vzhledem ke konečnému rozhodnutí ve věci měla pak žalující organizace nárok vůči žalovanému J. L. na úhradu všech nákladů řízení u soudu prvního stupně a vůči žalované organizaci na jednu pětinu těchto nákladů."

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 8.9.2014, 28 Cdo 1280/2014, [Výběr NS 4854/2014]: "Dle § 142 odst. 3 o. s. ř. i když účastník měl ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu. Citované ustanovení zvolenou formulací „rozhodnutí o výši plnění“ zřetelně vylučuje svou aplikovatelnost v situacích, v nichž je znalecký posudek stěžejní pro „rozhodnutí o plnění“, tedy v takových případech, v nichž by se jednalo o odborné zhodnocení okolností určujících vznik žalovaného nároku jako takového. Tato skutečnost byla akcentována i judikaturou zaobírající se výkladem tohoto ustanovení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. dubna 1975, sp. zn. 5 Cz 11/1975, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 15/1977 civ., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. října 2013, sp. zn. 30 Cdo 1969/2013, náleží Ústavního soudu ze dne 10. ledna 2013, sp. zn. II. ÚS 793/2012, náleží Ústavního soudu ze dne 9. prosince 2013, sp. zn. I. ÚS 2881/2012, či usnesení Ústavního soudu ze dne 23. srpna 2012, sp. zn. II. ÚS 2942/2012), dle níž ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. nelze použít, byl-li znalecký posudek prováděn k doložení základu uplatňovaného žalobního nároku. Vyslovil-li odvolací soud oproti tomu závěr, že není rozhodující, zda znalecký posudek řešil krom náhrady za užívání pozemků i jiné sporné skutečnosti, nemůže jeho rozhodnutí o náhradě nákladů řízení obstát jako správné. Měl-li znalecký posudek směřovat k objasnění otázky rozsahu užívání pozemků žalobkyně žalovaným, tedy skutečnosti, od níž se odvíjí základ nároku žalobkyně, neboť vznik bezdůvodného obohacení žalovaného je daném případě dán právě užíváním pozemků o určité výměře bez odpovídajícího právního titulu, pak je tento fakt třeba promítnout odpovídajícím způsobem, přihlížejícím také k § 142 odst. 1, 2 o. s. ř., i do rozhodnutí o náhradě nákladů řízení. Ač znalecké vyčíslení hodnoty užívání by bezpochyby mohlo být důvodem pro postup dle § 142 odst. 3 o. s. ř., nemůže tímto být bez dalšího popřen význam znaleckého posudku pro určení důvodnosti žalovaného nároku co do jeho základu. Rozhodnutí odvolacího soudu tedy v naznačeném rozsahu nemůže obstát jako správné, neboť je třeba přihlídnout k významu znaleckého posudku i při posuzování základu žalovaného nároku, Nejvyšší soud proto přistoupil podle § 243e odst. 1 a odst. 2 o. s. ř. k částečnému zrušení rozhodnutí odvolacího soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení."

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

DORUČENÍ VRÁCENÉ PÍSEMNOSTI DORUČUJÍCÍM ORGÁNEM

V soudní praxi se poměrně často vyskytuje situace, kdy doručovaná písemnost je doručujícím orgánem vrácena soudu včetně nedílně připojené doručky, aniž by písemnost byla adresátovi vhozena do schránky, což má zásadní dopad na otázku řádného doručení.

Za řádně doručenou písemnost nelze považovat, když doručovaná písemnost nebyla v rozporu s ustanovením 49 odst. 4 o.s.ř. i s ustanovením § 49 odst. 5 o.s.ř. per analogiam vhozena do schránky ani o vrácení písemnosti odesílajícímu soudu nebylo vyvěšeno sdělení na úřední desce soudu.

Zákonnou podmínkou nabytí právní moci a tím i řádného doručení písemnosti doručované do vlastních rukou vrácené doručujícím orgánem odesílajícímu soudu bez vhození písemnosti do schránky dle § 49 odst. 4 o.s.ř. s možností náhradního doručení i dle § 49 odst. 5 o.s.ř. s vyloučením náhradního doručení per analogiam je vždy vyvěšení sdělení o vrácení písemnosti odesílajícímu soudu na úřední desce soudu.

Zákonnou podmínkou řádného doručení jiné písemnosti ve smyslu ustanovení § 50 odst. 1 o.s.ř. je vhození písemnosti do schránky adresáta, což vyvrací samo vrácení doručované písemnosti zpět soudu nedílně s doručkou.

Další zákonnou podmínkou řádného doručení jiné písemnosti ve smyslu ustanovení § 50 odst. 1 o.s.ř., jenž byla vhozena do schránky adresáta, je současně i vyznačení data vhození písemnosti do schránky doručujícím orgánem jak na doručence, tak i na vlastní písemnosti.

Zákonnou podmínkou nabytí právní moci a tím i řádného doručení jiných písemností vrácené doručujícím orgánem odesílajícímu soudu ve smyslu ustanovení § 50 odst. 2 o.s.ř. je zanechání písemného oznámení o vrácení písemnosti doručujícím orgánem a doručení písemnosti jejím vyvěšením na úřední desce soudu.

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

„HROMADNÁ“ DOBRÁ VÍRA A PRÁVNÍ VÝZNAM SCHVÁLENÍ GEOMETRICKÉHO PLÁNU

V právní praxi nejsou doposud vyjasněny zákonné podmínky a charakter při sloučení sousedních pozemkových parcel téhož vlastníka ani právní význam schválení geometrického plánu katastrálním úřadem (střediskem geodézie) jako osvědčení splnění podmínek pro sloučení a rozdělení pozemkové parcely zakládající minimálně dobrou víru držitele.

Rozsudky obecných soudů v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod i ustanovením § 157 odst. 2 o.s.ř. - bez odkazu na konkrétní ustanovení právního předpisu – povětšinou vychází z toho, že k rozdělení i ke sloučení pozemkové parcely je nezbytný souhlas stavebního úřadu, aniž by rozlišil rozdílné právní instituty a) rozdělení pozemkové parcely v rámci zápisu nové budovy do katastru nemovitostí a b) přisloučení sousedních pozemkových parcel téhož vlastníka, které je přípustné na základě i) hmotně právního projevu vůle vlastníka pozemků nebo ii) ex offio ze strany katastrálního úřadu (střediska geodézie) v zájmu zajištění přehlednosti katastru.

Z důvodu, že po staletí zásadně platí právní úprava zamezení dělení pozemkových parcel srovnatelného druhu téhož vlastníka na malé výměry, žádný právní předpis nebránil sloučení pozemkových parcel téhož vlastníka v rámci držby funkčního celku, ale naopak ex offio zakládalo (např. ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 177/1927 Sb.).

V praxi se vyskytují atypické případy, kdy předmětný geometrický plán nedílně zahrnuje jak i) přisloučení pozemkových parcel do jedné pozemkové parcely a současně ii) rozdělení téže pozemkové parcely s tímž parcelním číslem již s navýšenou výměrou o přisloučené části sousedních pozemkových parcel.

Schválením geometrického plánu příslušným katastrálním úřadem (střediskem geodézie) je úředně osvědčeno splnění všech zákonných podmínek pro rozdělení i sloučení v něm výslovně uvedených pozemkových parcel.

V případě schválení geometrického plánu příslušným katastrální úřadem (střediskem geodézie) pak spočívá břemeno tvrzení a důkazní břemeno o nesplnění zákonných podmínek včetně souhlasu stavebního úřadu ke sloučení či dělení na tom, kdo popírá obsah schváleného geometrického plánu.

Rozsudky obecných soudů často držitelům jako právním laikům v otázce dobré víry kladou k tíži, že nebyli v dobré víře o přisloučení sousedních pozemkových parcel téhož vlastníka do pozemkové parcely s týmž parcelním číslem, přičemž v tak složité právní věci akademického rázu samy přehlížejí slučování sousedních pozemků malé výměry ex offa, např. ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 177/1927 Sb.; právní význam navýšení výměry pozemkové parcely s týmž parcelním číslem pro totožnost věci v právním smyslu je natolik akademická právní otázka doposud neřešená nejen judikaturou, ale ani právní teorií, že nelze na laiky klást to, co ví jen málokterý z právníků.

Judikatura doposud jako nosnou neřešila atypickou právní otázku „hromadné“ dobré víry více držitelů současně na základě stejného skutkového a právního stavu, např. přisloučení zbytků pozemkových parcel čs.státu nevhodného tvaru přilehlých k pozemkům přiděleným do osobního užívání po vybudování nové místní komunikace.

Soud je při posuzování dobré víry povinen přihlédnout i k tzv. hromadné dobré víře, např. v rámci všech vlastníků rodinných domků s právem osobního užívání pozemků s pozdějším přisloučením zbývajících jinak nevyužitelných cípečků pozemků nevhodného tvaru (sloučení vyvolaného nutností a zájmem čs.státu zarovnat oplocení podél nově vybudované komunikace s vyvoláním potřeby zbourání zánovních plotů vlastníky nově zřízených rodinných domků a postavení nových plotů na jejich náklady a tím i s vyloučením protestů stavebníků k tíži čs.státu).

Při posuzování dobré víry přisloučených sousedních pozemkových parcel do pozemkové parcely s týmž parcelním číslem po vybudování nové místní komunikace nutno zohlednit i:

- **důvod přisloučení sousedních pozemkových parcel včetně např. vybudování nové místní komunikace podél předmětného pozemku až po jeho přidělení do osobního užívání a tím i vznik nezbytné potřeby zarovnání cípečků sousedních pozemků nepravidelného tvaru podél celé ulice s eminentním zájmem státu, aby si všichni vlastníci nově vybudovaných rodinných domků zánovní ploty zbourali a vystavěli na vlastní náklady nové ploty podél nové komunikace.** Zřejmě, aby se někteří vlastníci nově zřízených rodinných domků jen s právem osobního užívání pozemku nemohli vzpříčit či nemohli po čs.státu požadovat zaplacení nákladů na zbourání zánovních plotů a nákladů na vybudování nových plotů rovnoběžně s novou komunikací, tak čs.stát ve svůj prospěch využil institutu přisloučení (*smysl věci s výhodou pro čs.stát jako vlastníka všech parcel a nově zbudované přilehlé pozemní komunikace a nikoli přisvojení si cizího pozemku ve zlé víře*),

- **změna očíslování předmětných pozemkových parcel z doby před desítkami let, dojde-li soud k závěru, že se nejedná o totožné pozemkové parcely, musí mít předtím vyjasněno, jak byly předmětné pozemkové parcely dříve očíslovány a z kterých částí původních pozemkových parcel vznikly,**

- **zájem čs. státu jako vlastníka předmětné pozemkové parcely přidělené do osobního užívání pozemku i vlastníka všech sousedních částí pozemkových parcel nepatrné výměry nepravidelného tvaru (cípečky) po vybudování nové místní komunikace zarovnat oplocení (chodníky) v celé přilehlé ulici podél všech rodinných domků formou přisloučení po souhlasu dotčených uživatelů a orgánů státní správy s vyloučením odmítnutí ze strany některých osobních uživatelů pro nutnost zbourání zánovních plotů a výstavby nového oplocení na vlastní náklady (čs.stát má větší zájem na rozšíření práva osobního užívání pozemku než samotní osobní uživatelé pro nutnost vysokých nákladů),**

- **písemné souhlasy uživatelů pozemků a orgánů státní správy se sloučením,**

- souhlas stavebního úřadu s výstavbou nového oplocení v hranicích nové výměry téhož pozemku po sloučení,
- geometrický plán zahrnující nedílně i) sloučení pozemkových parcel a po sloučení ii) rozdělení pozemkové parcely po sloučení na zastavěnou a nezastavěnou část,
- oplocení v rámci funkčního celku,
- trvání držby práva osobního užívání a od 1. 1. 1992 dobrověrné držby vlastnictví,
- poměr výměr pozemkových parcel v rámci funkčního celku do 50% výměry,
- pasivity žalovaného knihovního vlastníka a tím i nestavení vydržecí doby žalobou o vyklizení pozemku ani výzvou k vyklizení, placení nájemného,
- investice do předmětného pozemku,
- nerušené užívání, udržování a přisvojování se užitků.

Při posuzování dobré víry nutno ve výjimečných případech, např. držby po vybudování nové místní komunikace, přihlídnout i k „hromadné“ dobré víře držitelů sousedních pozemků na základě těžce právní skutečnosti v rozhodné době, jakož i to, že držba pozemků byla i v zájmu vlastníka pozemků, např. zarovnání hranic pozemků a oplocení podél nově vybudované místní komunikace přisloučením jinak pro nikoho nevyužitelných cípeček pozemků nevhodného tvaru.

Dobrou víru nutno posuzovat v kontextu rozhodné doby a nikoli ex post po desetiletích prokázané pasivity knihovního vlastníka již s ohledem na objektivní nemožnost (obtížnost) prokazování dávno minulých skutečností (slučování a dělení pozemků).

Ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 177/1927 Sb. (účinné od 30. 12. 1927 až 31. 8. 1971): Plochy uvnitř jedné a téže držby, pokud nejsou památkově cenné a nepřesahují u zahrad a vinic 100 m čtverečních, u ostatních pozemků 1000 m čtverečních, nečiní samostatných parcel, nýbrž připojí se k některé parcele sousední téhož držitele, se kterou svým katastrálním výtěžkem nejlépe se srovnávají. Jestliže by však nastalo tímto připojením zvětšení nebo zmenšení celkového katastrálního výtěžku o více než 10 procent vyznačí se i plochy menší jako samostatné parcely.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 1. 2014, 22 Cdo 2541/2013 [Výběr NS 290/2014]: “Nelze ovšem vyloučit, aby dobrou víru o průběhu skutečné hranice mezi parcelami izoložilo i odborné vytýčení hranice.”

JUDr. Luboš Chalupa
www.akchalupa.cz

